

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 54 ฉบับที่ 47 : 1 ธันวาคม 2566

Volume 54 Number 47: December 1, 2023

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Division of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

รายงานสอบสวนโรคเบื้องต้น กรณีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกาในทารกแรกเกิด
จังหวัดสระบุรี เดือนตุลาคม 2566

(A preliminary investigation: the congenital zika infection outbreak
in Saraburi Province, October 2023)

Thanaphon Yisankhun, Phantane Thitichai

The Field Epidemiology Training Program (FETP),

Division of Epidemiology, Department of Disease Control

✉ cocoedmetal@gmail.com

ชนพล ยีสรรคุณ, พันธนี ธิติชัย

กลุ่มพัฒนานักระบาดวิทยาภาคสนาม

กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2566 กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ได้รับแจ้งจากสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 4 จังหวัดสระบุรี (สคร.4) พบผู้ป่วยทารกแรกเกิดยืนยันติดเชื้อไวรัสซิกา 5 ราย ใน 3 อำเภอของจังหวัดสระบุรี จึงดำเนินการสอบสวนโรคร่วมกับกองโรคติดต่อภายในโดยแมลง สคร.4 และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี ระหว่างวันที่ 17-20 ตุลาคม 2566 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระบุขนาดปัญหาทารกแรกเกิดติดเชื้อไวรัสซิกาในจังหวัดสระบุรี

จำนวน 2 ราย และปี พ.ศ. 2566 (มกราคม-ตุลาคม) จำนวน 9 ราย พบผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยศีรษะเล็ก (microcephaly) ในทารกแรกเกิด จังหวัดสระบุรี ปี พ.ศ. 2562-2566 จำนวน 20, 20, 22, 23, 36 ราย ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปี พ.ศ. 2566

โรงพยาบาลสระบุรีส่งตรวจหาสารพันธุกรรมไวรัสซิกา (PCR) ในปี พ.ศ. 2563-2566 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 192 ราย (เป็นทารกแรกเกิด 189 ราย คิดเป็นร้อยละ 98.4) จำแนกเป็นปีละ 2, 44, 79, 67 ราย ตามลำดับ พบผลผิดปกติในปี พ.ศ. 2566 (มกราคม-กันยายน) จำนวน 7 ราย (ร้อยละ 10)

จากการทบทวนเวชระเบียนผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัย microcephaly ในโรงพยาบาลสระบุรีทั้งหมด 94 ราย ระหว่างปี พ.ศ. 2563-2566 พบว่าเข้านิยาม microcephaly 57 ราย (ร้อยละ 60.6) ในจำนวนนี้ได้รับการส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ

ผลการสอบสวนโรคเบื้องต้น

จากการทบทวนรายงานและค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในจังหวัดสระบุรีพบทารกแรกเกิดติดเชื้อไวรัสซิกา (Congenital zika syndrome; CZS) ในปี พ.ศ. 2560 จำนวน 3 ราย ปี พ.ศ. 2563

◆ รายงานสอบสวนโรคเบื้องต้น กรณีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกาในทารกแรกเกิด จังหวัดสระบุรี ในค่ายอพยพแห่งหนึ่ง จังหวัดตาก เดือนตุลาคม 2566	739
◆ สถานการณ์โรคไข้หวัดใหญ่ ประเทศไทย ข้อมูล ณ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2566	741
◆ สรุปรายการตรวจพบการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 47 ระหว่างวันที่ 19-25 พฤศจิกายน 2566	743
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 47 ระหว่างวันที่ 19-25 พฤศจิกายน 2566	745

เพื่อหาสาเหตุการติดเชื้อในกลุ่ม TORCH infection จำนวน 44 ราย (ร้อยละ 77.2) จำแนกเป็นตรวจเชื้อ Toxoplasma 39 ราย (ร้อยละ 68.4) เชื้อไวรัสซิกา 38 ราย (ร้อยละ 66.6) เชื้อซิฟิลิส 4 ราย (ร้อยละ 7) เชื้อหัดเยอรมัน 3 ราย (ร้อยละ 5.3) เชื้อไวรัสไซโตเมกาโล (Cytomegalovirus) 43 ราย (ร้อยละ 75.4) ไวรัสเริม 1 ราย (ร้อยละ 1.8) พบผู้ป่วยเข้านิยาม microcephaly ได้รับการยืนยันวินิจฉัยโรคติดเชื้อ TORCH 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 18 ของผู้ที่ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ (8/44) โดยเป็นสาเหตุจากโรคดังนี้ พบเชื้อไวรัสซิกา 4 ราย (ร้อยละ 50) Cytomegalovirus 3 ราย (ร้อยละ 37.5) เชื้อซิฟิลิส 1 ราย (ร้อยละ 12.5)

ผู้ป่วย CZS จำนวน 9 ราย ในปี พ.ศ. 2566 (มกราคม-ตุลาคม) เป็นเพศหญิง 4 ราย (ร้อยละ 44.4) เกิดในช่วงระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม-24 ตุลาคม 2566 (กรกฎาคม [2] สิงหาคม [2] กันยายน [3] และตุลาคม [2]) กระจายใน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหนองแค 5 ราย แก่งคอย 2 ราย เมือง 1 ราย และวิหารแดง 1 ราย ค่ามัธยฐานของอายุครรภ์ขณะคลอด 37 สัปดาห์ (Q1-Q3: 36-39) ค่ามัธยฐานของน้ำหนักแรกคลอด 2260 กรัม (Q1-Q3: 1850-2280) ค่ามัธยฐานของเส้นรอบศีรษะ 30 เซนติเมตร (Q1-Q3: 30-31) ค่ามัธยฐานของอายุมารดา 26 ปี (Q1-Q3: 21-28) มารดาทุกรายไม่มีประวัติเสี่ยงชัดเจน ปฏิเสธการเดินทางไปในที่มี การระบาดของโรคซิกา มารดา 1 รายให้ประวัติมีไข้ออกผื่นขณะ ตั้งครรภ์ได้ 5 เดือน มารดาที่เหลือปฏิเสธประวัติไข้ออกผื่น

ลักษณะทางคลินิกพบภาวะทารกตัวเล็ก (Small for gestational age, SGA) 8 ราย (ร้อยละ 88.9) microcephaly 5 ราย (ร้อยละ 55.6) และคลอดก่อนกำหนด (Preterm) 3 ราย (ร้อยละ 33.3) ในส่วนของการยืนยันทางห้องปฏิบัติการตรวจพบ สารพันธุกรรมไวรัสซิกาในปัสสาวะ 7 ราย (ร้อยละ 77.8) ในเลือด

2 ราย (ร้อยละ 22.2) ไม่มีรายใดที่ตรวจพบทั้งในตัวอย่างเลือดและ ปัสสาวะ สำหรับมารดาได้รับการตรวจหาสารพันธุกรรมไวรัสซิกา ในเลือดและปัสสาวะ 5 ราย ทั้งหมดไม่พบสารพันธุกรรมไวรัสซิกา

สรุปการสอบสวนเบื้องต้น

พบการเพิ่มขึ้นของจำนวนทารกแรกเกิดติดเชื้อไวรัสซิกา และทารกศีรษะเล็กในจังหวัดสระบุรี ปี พ.ศ. 2566 (มกราคม-ตุลาคม) ค่อนข้างชัดเจน ผู้ป่วยทารกแรกเกิดติดเชื้อไวรัสซิกาเกือบทุกรายมีภาวะทารกตัวเล็ก ในขณะที่ประมาณครึ่งหนึ่งมีภาวะศีรษะเล็ก จากรายงานจำนวนผู้ป่วยและการไม่มีประวัติเดินทางออกนอกพื้นที่ของมารดาสันนิษฐานว่า น่าจะมีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสซิกาในพื้นที่จังหวัดสระบุรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่อำเภอหนองแค มาก่อนหน้านี้ การส่งตรวจยืนยันการติดเชื้อในกลุ่มผู้ป่วยทั่วไปที่ไม่ใช่ทารกแรกเกิดเพียงร้อยละ 1.6 อาจเป็นสาเหตุให้ไม่สามารถตรวจจับการระบาดได้ จึงไม่ได้ดำเนินการควบคุมโรค ส่งผลให้หญิง ตั้งครรภ์ติดเชื้อไวรัสซิกาและมีภาวะแทรกซ้อนทารกศีรษะเล็ก ตามมาในที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณนายแพทย์โชคนันต์ เสือพุก ที่สนับสนุนด้านวิชาการ ทีมปฏิบัติการสอบสวนโรค กองโรคติดต่อภายในโดยแมลง กองระบาดวิทยา สคร.4 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสระบุรี โรงพยาบาลสระบุรี โรงพยาบาลหนองแค สำนักงานสาธารณสุขอำเภอหนองโดน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอวิหารแดง สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองสระบุรี รพ.สต.หนองยาว รพ.สต.ดอนทอง รพ.สต.บ้านลำ รพ.สต.หนองไผ่น้ำ รพ.สต.ทับทิม ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสอบสวนโรค
